

HEXAGONUL FACULTĂȚILOR DE DREPT

CORNELIA MUNTEANU • SEVASTIAN CERCEL
(coordonatori)

FIȘE DE DREPT CIVIL 3 PERSOANELE

CORNELIA MUNTEANU • SEVASTIAN CERCEL
(coordonatori)

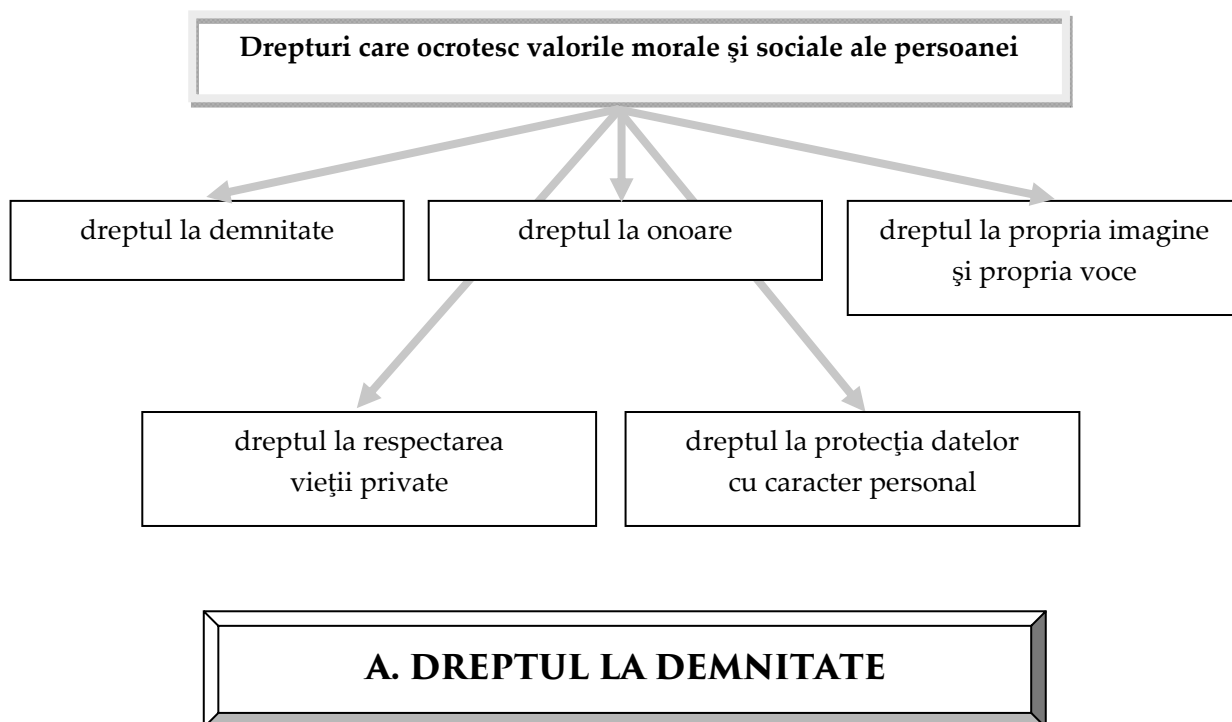
Dumitru Balea • Vasile Bîcu • Irina-Olivia Călinescu • Sevastian Cerce
Șerban Diaconescu • Luiza-Cristina Gavrilescu • George-Alexandru Ilie
Raluca-Ștefania Lazăr • Cornelia Munteanu • Lavinia Tec

FIȘE DE DREPT CIVIL PERSOANELE

Ediția a II-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
- 2026 -

A. DREPTUL LA DEMNITATE

1. Noțiune conceptuală

- ➔ **demnitatea** este un receptacul de valori variate care nu permite o definiție sintetică a acesteia;
- ➔ finalitatea conceptului de demnitate aspiră la protejarea omului împotriva a tot ce constituie negarea ființei sale. De aceea, conceptul rămâne suficient de maleabil pentru a se adapta situațiilor care ar fi incompatibile cu demnitatea persoanei umane;
- ➔ este contrar demnității umane orice act care poziționează persoana sub condiția sa, tratând-o ca pe un lucru sau animal. La fel sunt atingerile aduse speciei umane, cum sunt practicile eugenice sau clonarea, munca forțată, atingerile grave aduse persoanei realizate în public care induc acesteia un sentiment de umilire; de asemenea, actele de tortură și relele tratamente;
- ➔ respectarea demnității condamnă orice diferență bazată pe ideea de inferioritate între indivizi sau categorii de indivizi.

PARTEA SCHEMATICĂ

2. Natura juridică a demnității umane

➡ **demnitatea este**, ca natură juridică:

➡ **un principiu:**

- ◆ care stă la baza drepturilor fundamentale ale omului, art. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului statuând: „*toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi*”. În aceeași ordine de idei, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene prevede: „*Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată*” (art. 1);
- ◆ al drepturilor personalității – reprezintă fundamentul rațional al drepturilor personalității;
- ◆ constituțional absolut [art. 1 alin. (3) din Constituția României];
- ◆ ca vocație, universal, fiind aplicabil în întreaga lume;

➡ **un drept subiectiv al personalității:**

- ◆ prerogativă de a acționa conform personalității persoanei, supusă controlului și aprecierii personale. Potrivit art. 72 C. civ., „(1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale. (2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei și reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75”.

➡ **demnitatea** înglobează onoarea, la care se adaugă și alte însușiri de ordin etic dobândite în timpul vieții omului care formează laolaltă reputația persoanei;

➡ legea ocrotește demnitatea atât ca bun moral, cât și ca valoare socială.

3. Funcțiile demnității

I. Ca principiu al dreptului, este la originea unei reguli, deci **demnitatea este normativă**;

➡ **normele** care pot fi legate de principiul demnității pot fi împărțite în două grupe:

- prima grupă are în vedere atributele fundamentale ale persoanei și se găsește la originea priorității interesului și binelui ființei umane.

✍ **Exemple (Codul civil):** art. 62 – *Interzicerea practicii eugenice*, art. 63 – *Intervențiile asupra caracterelor genetice*, art. 65 – *Examenul caracteristicilor genetice*, art. 68 – *Prelevarea și transplantul de la persoanele în viață*.

- a doua grupă se găsește la originea normelor care asigură condiții de viață decente, punând în lumină demnitatea socială a persoanei.

✍ **Exemplu:** Art. 47 alin. (1) din Constituție stabilește că statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor *un nivel de trai decent*.

PARTEA TEORETICĂ

JURISPRUDENȚĂ

1. Prin sentința civilă x/2020, Judecătoria a constatat împrejurarea că minora A nu este fiica lui B pe baza raportului de expertiză ADN din 19.11.2019 întocmit de INML și a desfăcut din culpa exclusivă a pârâtei căsătoria, stabilind locuința minorului rezultat din căsătorie la tată, minora, în contextul admiterii acțiunii de tăgăduire a paternității, având stabilită locuința la mamă. În contextul anterior expus, s-a reținut în considerentele sentinței că relațiile extraconjugale ale pârâtei erau cunoscute în comunitatea locală, că reclamantul a lucrat în străinătate, asigurând cele necesare din punct de vedere material familiei sale. Martorii audiați la prima instanță în prezentul litigiu au relevat că reclamantul a suferit din cauza destrămării familiei și a împrejurării că era extrem de atașat de minora, cu care a avut o relație apropiată, legătura cu aceasta continuând și în prezent, reclamantul trimițându-i cadouri fetei, vizitând-o, oamenii din localitate cunoscând problemele și suferința sa în legătură cu minora. Totodată, aceștia au relevat că reclamantul, după ce a aflat rezultatul testului ADN, a avut o cădere psihică, afirmând că s-a făcut de răs în localitate, familia sa fiind nevoită a-l supraveghea o perioadă de 2-3 luni. Față de aceste împrejurări, constatând că suferința psihică a fost dovedită de reclamantul-apelant în cauză, iar probațiunea administrată a relevat împrejurarea că acesta a suferit un șoc emoțional la momentul confirmării faptului că minora, pe care a crescut-o efectiv timp de 3 ani și cu care a avut o veritabilă viață de familie în sensul art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, dezvoltând un puternic atașament, nu este fiica sa biologică, în cauză se impune majorarea despăgubirii acordate de prima instanță ca urmare a reanalizării probațiunii administrate, din această perspectivă hotărârea apelată fiind netemeinică în parte. Despăgubirea de 40.000 euro pretinsă de reclamant este apreciată ca fiind excesivă și reprezintă o îmbogățire nejustificată a acestuia în contextul în care ecourile faptei ilicite constatate prin hotărârea de divorț în anul 2020 s-au stins, starea de fapt relevată prin acțiune de reclamant fiind confirmată doar în parte de probațiunea administrată (faptul că acesta a ajuns bătaia de joc a comunității locale nu a fost probat), iar afectarea demnității reclamantului s-a produs exclusiv la nivelul localității, localitate în care acesta nu a locuit efectiv în ultimii ani, fiind plecat în străinătate. Tribunalul apreciază astfel că despăgubirea bănească acordată pentru repararea unui prejudiciu nepatrimonial, fiind, prin însăși destinația ei – aceea de a ușura situația persoanei lezate, de a-i acorda o satisfacție –, o categorie juridică cu caracter special, nu trebuie acordată nici într-un quantum simbolic datorită imposibilității, cu totul firești, de stabilire a unei concordanțe valorice exacte între quantumul său și gravitatea prejudiciului la a cărui reparare este destinată să contribuie. Ea nu poate fi acordată într-un quantum simbolic nici pe considerentul că, acordată într-un quantum mare, ar putea constitui o sursă de îmbogățire fără temei legitim pentru terța persoană pagubită, deoarece quantumul daunelor morale acordate de instanță nu se stabilește arbitrar, ci el trebuie să fie rezultatul unei analize atente a împrejurărilor

PARTEA PRACTICĂ

Persoana fizică

despăgubirea poate fi acordată doar în ipoteza cauzelor și consecințelor de o anumită gravitate, cu adevărat severe, pentru care să reiasă în mod cert legătura de cauzalitate cu faptele ilicite prejudiciabile, în condiții de excludere a subiectivismului celui care apreciază. În stabilirea prejudiciului moral și a daunelor morale cuvenite reclamantului, Tribunalul reține ca rezultând din materialitatea faptelor degradarea semnificativă a condițiilor de lucru, prin umilirea, supunerea la presiuni constante și repetitive, întreținerea unor conflicte cu impact emoțional puternic, afectarea imaginii reclamantului, fiind pertinentă susținerea că sănătatea psihică a reclamantului a fost afectată. În plus, martorul a arătat modul în care comportamentul reclamantului s-a schimbat ca urmare a hărțuirii. Având în vedere și perioada îndelungată de timp în care s-au produs actele de hărțuire, care au fost exercitate pe mai multe planuri: îngreunarea desfășurării activității, controale excesive, discreditarea și umilirea publică, supravegherea, subminarea autorității față de propriii angajați, Tribunalul apreciază că suma de 40.000 lei reprezentând daune morale este una justă și proporțională. Pentru toate aceste motive, Tribunalul va admite în parte cererea de chemare în judecată, va constata că, începând cu data de 18.05.2022, reclamantul a fost supus hărțuirii psihologice (morale) la locul de muncă și o va obliga pe pârâtă să îi plătească reclamantului suma de 40.000 lei, cu titlu de daune morale (Trib. Iași, s. I civ., sent. nr. 1127 din 20 mai 2025, disponibilă pe www.rejust.ro, cod RJ: 3957e34e5, accesat la data de 6 iunie 2025).

SPEȚE

1. X formulează cerere de chemare în judecată împotriva lui Y, solicitând instanței să constate că dreptul la viață privată al tatălui său decedat a fost încălcat prin publicarea, ulterior decesului, a unui articol în care pârâtul a dezvăluit, fără acordul familiei, informații referitoare la boala cronică de care suferise defunctul. Pârâtul susține că dreptul la respectarea vieții private nu se transmite moștenitorilor, astfel încât reclamantul nu ar avea calitate pentru a invoca încălcarea acestuia.

Ce soluție va pronunța instanța?

2. X, sportiv de notorietate, formulează acțiune împotriva lui Y, fotograf, solicitând obligarea acestuia la repararea prejudiciului cauzat prin utilizarea imaginii sale în cadrul unei expoziții fotografice. Reclamantul arată că a participat la o ședință foto realizată de pârât în contextul unei campanii publicitare pentru o societate comercială producătoare de echipamente sportive. Pârâtul invocă faptul că reclamantul a cesionat dreptul de utilizare a imaginii sale societății respective, cu care a încheiat un contract pentru realizarea fotografiilor.

Ce hotărâre va pronunța instanța?

PARTEA PRACTICĂ

3. X, pacient al medicului Y, îi transmite acestuia un e-mail prin care își exprimă nemulțumirea față de rezultatul unei intervenții estetice, apreciind că medicul a acționat neprofesionist și incompetent. Ca urmare a acestor afirmații, Y susține că a suferit un prejudiciu moral constând în stres și perturbarea activității profesionale, fiind nevoit să își anuleze programările și să își întrerupă activitatea pentru câteva zile. Ulterior, Y formulează acțiune în justiție împotriva lui X, solicitând repararea prejudiciului și invocând încălcarea dreptului la reputație.

Ce soluție va pronunța instanța?

MINISPEȚE

1. La data de 17.10.2017, X a fost surprins de un dispozitiv radar circulând cu depășirea limitei legale de viteză în localitatea Ghimbav. Ulterior, la adresa sa de domiciliu a fost comunicată o adresă din partea serviciului rutier, însoțită de o fotografie, prin care i se solicita indicarea identității conducătorului auto. Din fotografie rezulta și prezența unei alte persoane în autoturism. Ca urmare a unor discuții generate de această situație, soția lui X formulează acțiune de divorț. Prin hotărâre definitivă, instanța dispune desfacerea căsătoriei din culpa exclusivă a lui X, reținând existența unor infidelități repetate, probate prin declarații de martori, înscrisuri și fotografii. Ulterior, X formulează acțiune împotriva serviciului rutier, solicitând repararea prejudiciului moral pretins a fi suferit ca urmare a comunicării fotografiei la domiciliul său, susținând că: fotografia i-ar fi afectat dreptul la imagine, neexistând consimțământ pentru prelucrarea acesteia; divulgarea acesteia ar fi determinat desfacerea căsătoriei. Pârâtul invocă lipsa legăturii de cauzalitate între transmiterea fotografiei și divorț, precum și caracterul legal al prelucrării imaginii.

Instanța va pronunța următoarea soluție:

- a) admiterea acțiunii;
- b) respingerea acțiunii pentru lipsa legăturii de cauzalitate;
- c) respingerea acțiunii, reținând că nu a fost încălcat dreptul la imagine.

2. X încheie cu B un contract având ca obiect renovarea apartamentului său. Părțile convin asupra lucrărilor și a prețului, inclusiv asupra aplicării unei vopsele decorative printr-o tehnică specifică executantului. După finalizarea lucrărilor, B publică pe platforme online fotografii realizate în interiorul apartamentului, în scop de promovare profesională. Din imagini sunt identificabile interiorul locuinței și bunurile aparținând lui X. Reclamantul solicită înlăturarea fotografiilor și repararea prejudiciului, susținând că publicarea s-a realizat fără consimțământul său. Se pune problema dacă:

- a) a fost încălcat dreptul la viață privată;
- b) a fost încălcat dreptul la imagine;
- c) publicarea este justificată de faptul că fotografiile surprind lucrările executate de B.

PARTEA PRACTICĂ